

Sygn. akt III Ca 888/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Sędzia SR (del.) Łukasz Malinowski

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko Gmina G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 15 lutego 2016 r., sygn. akt VIII C 34/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 -3 w ten sposób, że:

a) **oddala powództwo,**

b) **zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SR(del.) Łukasz Malinowski SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Ca 888/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 12 października 2009 r. powód M. D. domagał się od pozwanej B. O. zapłaty kwoty 2000zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. W uzasadnieniu powód wskazał, że jest wierzycielem wekslowym pozwanej, która pomimo upływu terminu do wykupu weksła nie spełniła świadczenia.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 października 2009r. Sąd Rejonowy w Zabrze orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana B. O. zmarła w dniu 19 grudnia 2009r., przed doręczeniem odpisu nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2010r. zawieszono postępowanie z mocy art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c ze względu na zgon pozwanej. Postanowieniem

wydanym w dniu 16 lipca 2014 r. z mocy art. 492¹ k.p.c. Sąd uchylił nakaz zapłaty, a także na podstawie art. 180 pkt 1 k.p.c. postanowił podjąć postępowanie z udziałem spadkobierców zmarłej pozwanej – Gminy G..

W dniu 20 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Zabrze wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanej Gminie G..

Pozwana Gmina G. wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia z uwagi na upływ 3-letniego okresu przedawnienia, licząc od dnia płatności weksla. Zdaniem pozwanej okres przedawnienia należy liczyć od dnia 24 maja 2004r., oznaczonego jako termin płatności weksla, a zatem roszczenie powoda w ocenie pozwanej przedawniło się z dniem 25 maja 2007r. Dalej pozwana przyznała, iż nabyła spadek po B. O. z dobrodziejstwem inwentarza, ponosząc tym samym odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku, która dotychczas nie została ustalona.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Gliwicach w pkt 1 zasądził od pozwanej Gminy Miejskiej G. na rzecz powoda M. D. kwotę 2.000,00 (dwa tysiące i 00/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 października 2009 roku do dnia zapłaty; w pkt 2 zastrzegł pozwanej prawo powołania się w toku egzekucji zasądzonego od niej świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości nabytego majątku spadkowego po B. O.; w pkt 3 zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 30,00 (trzydzieści i 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt 4 polecił Oddziałowi Finansowemu Sądu Rejonowego w Zabrze zwrócić pozwanej kwotę 30,00 (trzydzieści i 00/100) złotych tytułem różnicy pomiędzy kosztami sądowymi uiszczonymi a należnymi (znaki opłaty sądowej).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że 23 kwietnia 2004r. B. O. wystawiła weksel własny na kwotę 2000zł, płatną 24 maja 2004r. bez protestu na zlecenie M. D.. Pismem datowanym na dzień 9 września 2009r. powód wezwał B. O. do zapłaty kwoty 2000zł z weksla wystawionego przez B. O. w dniu 23 kwietnia 2004r., z terminem płatności 24 maja 2004r.

Poza sporem było, że pozwana B. O. zmarła w dniu 19 grudnia 2009r. w G., a spadek po niej postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 5 listopada 2013r., wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 1684/11, spadek po niej na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyła Gmina G..

Uznał zatem Sąd pierwszej instancji, iż podstawę roszczenia powódki stanowił należycie wypełniony przez pozwaną B. O. weksel posiadający wszystkie cechy wskazane w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe. Tym samym w sprawie jego zdaniem nie zachodziła wada formalna weksla powodująca jego nieważność, a powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Ustosunkowując się do zgłoszonego przez pozwaną Gminę G. zarzutu przedawnienia roszczenia przyjął Sąd, iż zarzut ten był nieuprawniony.

Wskazał, że termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne, zaś początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksla własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksla własnego i weksla in blanco, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 prawa wekslowego, liczy się od dnia płatności weksla. Zaznaczył, że przedawnienie roszczenia z weksla wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego.

Dalej wskazać należy, iż przepis art. 70 prawa wekslowego przewiduje trzy grupy przedawnień roszczeń wekslowych, lecz zdaniem Sądu pierwszej instancji dochodzone w niniejszym postępowaniu roszczenie nie podpada pod wskazaną wyżej normę; nie należy do wskazanej w nim grupy pierwszej jako, że B. O. wystawiła weksel własny i nie jest ona akceptantem oraz nie należy także do grupy drugiej i trzeciej.

Uznał Sąd Rejonowy, iż skoro roszczenie powódki w stosunku do pozwanej przedawnia się według zasad rządzących przedawnieniem według prawa cywilnego, to zastosowanie winien mieć art. 118 k.c., przewidujący 10-letni termin

przedawnienia, liczony stosownie do art. 120 § 1 k.c. od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Wskazał, że łączący powoda i B. O. stosunek został wypowiedziany oświadczeniem powoda zawartym w piśmie z dnia 9 września 2009r., w którym powód wezwał B. O. do spłaty zadłużenia w terminie 14 dni od otrzymania wezwania, które doręczono jej w dniu 10 września 2009r. Uwzględniając wskazany w wezwaniu 14-dniowy okres wypowiedzenia liczony od dnia doręczenia wezwania, to roszczenie strony powodowej stało się zdaniem Sądu Rejonowego wymagalne w dniu 25 września 2009r. i od tego dnia zatem zaczął biec 3 letni okres przedawnienia. Zgodnie z treścią regulacji art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg terminu przedawnienia został przerwany wystąpieniem przez powoda z niniejszym powództwem w dniu 12 października 2009 r.

Z tych przyczyn powództwo uwzględniono w zakresie sumy pieniężnej wskazanej w treści weksła, a to kwoty 2000zł, zastrzegając pozwanej prawo powołania się w toku egzekucji zasądzonego od niej świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości nabytego majątku spadkowego po B. O..

W przedmiocie kosztów postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.; z mocy art. 80 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwrócono pozwanej kwotę 30zł tytułem różnicy pomiędzy kosztami sądowymi uiszczonymi a należnymi.

Apelację od tego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 i 3 wniosła pozwana, domagając się jego zmiany i oddalenia powództwa w całości, w istocie zaskarżeniem obejmując także rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 wyroku oraz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje. Zarzucała naruszenie art. 70 w zw. z art. 103 i 104 ustawy prawo wekslowe poprzez bezzasadne przyjęcie, że roszczenia wekslowe przeciwko wystawcy nie ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia płatności weksła, niewłaściwe zastosowanie art. 118kc oraz art. 120 kc przez przyjęcie, że roszczenie przeciwko wystawcy weksła własnego przedawnia się na zasadach wynikających z przepisów prawa cywilnego mimo szczególnej regulacji w prawie wekslowym. Motywowała, że zobowiązanie wekslowe ma samodzielny byt, niezależny od zobowiązania głównego i tym bardziej podlega szczególnemu trybowi przedawnienia przewidzianemu we wspomnianej ustawie z trzyletnim terminem biegnącym od dnia płatności weksła, jako zobowiązanie samoistne.

Zdaniem skarżącej więc termin przedawnienia roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie upłynął w dniu 25 maja 2007r., roszczenie z tego tytułu powodowi zatem nie przysługuje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanej i zwrot kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej musiała odnieść skutek.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, że stan faktyczny w znacznej mierze był bezsporny i jako prawidłowo ustalony został przyjęty przez Sąd Odwoławczy za własny, bez konieczności ponownego przywoływania poszczególnych ustaleń.

Skuteczny natomiast okazał się być zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego w zakresie w apelacji wskazanym.

W szczególności słusznie skarżąca podnosiła, iż Sąd pierwszej instancji nietrafnie przyjął, że roszczenie przeciwko wystawcy weksła własnego przedawnia się na zasadach wynikających z przepisów prawa cywilnego (art. 118 kc i art. 120kc), zignorował szczególnie termin przedawnienia roszczeń przewidziany w prawie wekslowym, który winien znaleźć zastosowanie w niniejszej sprawie.

Przede wszystkim wskazać wypada ponownie na charakter abstrakcyjny zobowiązania wekslowego co do zasady oraz jego oderwanie od przyczyny prawnej (causa), stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksła.

Termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., w istocie rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Natomiast początek biegu trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia z weksła własnego, skierowanego przeciwko wystawcy weksła własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy Prawo wekslowe, liczy się od dnia płatności tego weksła (art. 101 ustawy). Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco – bieg terminu tu rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2014r., I ACa 613/14, LEX nr 1667632).

Wobec powyższego stwierdzić wypada, iż niezasadnie stwierdził Sąd Rejonowy 10-letni termin przedawnienia roszczenia zgłoszonego w niniejszej sprawie, albowiem właściwym terminem jest tu termin trzyletni, biegnący od daty płatności wpisanej na wekslu (24 maja 2004r.).

Termin ten zatem upłynął przed wszczęciem postępowania o zapłatę świadczenia wynikającego z weksła, zatem podniesiony w toku procesu zarzut przedawnienia był słuszny i musiał odnieść skutek.

Zważył Sąd Okręgowy, iż spadkobierczyni dłużniczki wekslowej - pozwana Gmina, uprawniona była do zgłoszenia powyższego zarzutu, przysługującego zmarłej, na zasadzie art. 922 kc w zw. z art. 925 kc z datą zgonu spadkodawczyni nabyła bowiem prawa i obowiązki zmarłej, wstępując m.in. w stosunki wynikające z umów obligacyjnych na zasadzie sukcesji generalnej, przyjmując przy tym spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Zarzut przedawnienia okazał się być więc skuteczny, a powództwo winno zostać oddalone na zasadzie art. 117 § 2 zd. 1 kc w zw. z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy Prawo wekslowe. W razie podniesienia zarzutu przedawnienia przez dłużnika Sąd nie może bowiem przyznać ochrony wierzycielowi i jego powództwo o zasądzenie roszczenia winno ulec oddaleniu (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2016r., I CNP 21/15, LEX nr 2050667).

Skutkiem tego była także konieczność ingerencji w wyrzeczenie o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego, przy czym od przegrywającego powoda na rzecz wygrywającej pozwanej zasądzone na mocy art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc zwrot kosztów procesu w wysokości 600zł, stanowiącej wynagrodzenie jej pełnomocnika będącego radcą prawnym, obliczone stosownie do § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Z tych przyczyn zmieniono zaskarżony wyrok we wskazany wyżej sposób, na zasadzie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego wyrzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu, zasądzając ich zwrot od przegrywającego powoda na rzecz wygrywającej pozwanej na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.

Zasądzono z tego tytułu kwotę 600zł, którą stanowi wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym, obliczone stosownie do § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys –Magiera